

Lus Vlierzele - 4,4 km

8 ROTSE (GROT) VLIERZELE / Deze Mariagrot, in de volksmond 'rotse' genoemd, werd gebouwd in 1879 met Doornikse kalksteen. Deze stenen (rotsen) werden per schip de Schelde afgevoerd tot in Wetteren. De Vlierzeelse boeren reden met paard en kar naar de Schelde en laadden er de 'steen uit het Walenland'. De grot is ongeveer 15 m breed en 6 m hoog. Op de zuidelijke kant (rechts) is een preekstoel in rotsen ingewerkt; aan de noordelijke kant (links) is onderaan de grot een crypte aangebracht waar de bedevaarders hun kaarsen laten branden. In het midden bevindt zich de nis met het Mariabeeld. Voor de grot op een kleine sokkel staat het beeld van Bernadette en vijftien bidbanken. Tegenover de grot werden in 1954 zeven kapelletjes gebouwd. Deze zijn opgetrokken in baksteen, met in witte zandsteen gebeitelde tafereel die de zeven blijdschappen van Maria voorstellen. Op Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart vindt hier een 'kaarskensprocessie' plaats en op Sacramentsdag (tweede donderdag na Pinksteren) wordt de Rotsenommegang gehouden. Naast de Vlierzeelse Grot is een speeltuintje voor de allerkleinsten ingericht.

9 Kruis 'CIES BAOVE' / In de 'Weirebeek', een smalle weg die de Groenestraat met Vlierzele verbindt, staat een moordkruis met volgende tekst: 'Hier is vermoord, Franciscus Van Der Heyden op 9de november 1913 in den ouderdom van 68 jaren'. Franciscus Van Der Heyden, alias 'Cies Baove' woonde met zijn gezin in Vlierzele en was voerman. Het was op een zondagavond dat hij op deze eenzame plek werd vermoord. Het gebruikte wapen was een 'afdraaimes' dat als alaam diende voor de 'klompenmakers'. In 1928 werd het kruis moedwillig omvergestoten en in stukken gebroken. De familie Van Der Heyden heeft het dan terug hersteld en in een stevige pilaar gemetseld om het voor verdere vernieling te vrijwaren.

10 VALLEI VAN DE LETTERBEEK / De Letterbeek mondt uit in de Cotthembeek-Molenbeek in Bavegem. Door het ruilverkavelingscomité Sint-Lievens-Houtem werden in 2013 - 2014 belangrijke investeringen gedaan om de natuur- en landschapswaarden in deze vallei een boost te geven. De verwaarloosde knobbelen kregen een onderhoudsbeurt. Aan de zuidkant van de bestaande bossen werd over ruim 1 km bosrand aangeplant (breedte 10 m) met laagblijvende struiken zoals rode kornoelje, meidoorn, sleedoorn, hondsroos, Gelderse roos, wilde kardinaalsmuts en Europese vogelkers. Deze struiken zijn belangrijk voor vlinders. Langs de beek zelf werd een bufferstrook aangelegd. Het parcours loopt voorbij een perceel dat beheerd wordt om specifieke fauna en flora van de natte weiden (zoals dotterbloemen) te ontwikkelen en te beschermen. In dit perceel werd een poel gegraven. De gemeente beheert deze natuurwaarden. Op de hoger gelegen weiden grazen de koeien.

11 ILVA ZANDONTGINNING EN STORTPLAATS / Sinds begin jaren 80 baat ILVA in Vlierzele een stortplaats uit. Aanvankelijk werd alle huishoudelijk afval, opgehaald in de steden en gemeenten die deel uitmaakten van 'Intercommunale Land van Aalst' er gestort. Gaandeweg evolueerde de stortplaats mee met verschillende trends en wetgeving. De totale oppervlakte van de site bedraagt 32 ha waarvan het overgrote deel reeds volstort en afgedekt is. Begin 2010 startte de provincie Oost-Vlaanderen met een onderzoek om een golfsterrein aan te leggen op de site.

Door de jaren heen is het terrein telkens in fasen ontgonnen en vervolgens ingericht als stortplaats. Alvorens een nieuwe fase kan worden ingericht als stortput moet er eerst een put zijn. Hiervoor werkt ILVA samen met een bedrijf dat over heel België diverse ontginningen uitbaat waarvan de grondstoffen worden ingezet in de bouwnijverheid. Op de site in Vlierzele wordt hiervoor voornamelijk het onderliggende zandpakket gebruikt. Bij het begin van de inrichting van een nieuwe stortput wordt eerst alle resterende zand van de bodem geschaapt tot de van nature aanwezige kleilaag komt bloot te liggen. Vervolgens worden de zijanten bekleed met een kleilaag van minimaal 0,5 m dik. Bovenop deze kleilaag en de klei op de bodem wordt dan een kunststoffolie (HDPE) aangebracht. Deze folie heeft een dikte van 2,5 mm en wordt nauwkeurig aan elkaar gelast. Op deze manier wordt een waterdichte kuip gecreëerd waarbij het risico van enig contact tussen het grondwater en het gestorte afval minimaal is.

Eens de stortput volstort is, moet deze worden afgesloten.

Eerst wordt alles afgedekt met een pakket zand of grond. Hier bovenop wordt dan een kleilaag aangebracht en vervolgens een kunststoffolie van 2,5 mm dik. Zo krijgt de vloeistofdichte kuip een vloeistofdicht deksel en kan het afval als volledig geïsoleerd worden beschouwd. Bovenop de folie komt dan een drainagelaag en grond. De totale dikte van deze twee laatste lagen bedraagt minimaal 1,5 m. Het volledige terrein wordt nadien ingezaaid met gras.

12 HEMELRIJK / Over de vroegste geschiedenis van het domein Hemelrijk is weinig gekend. In het bos binnen de wal zou tijdens de middeleeuwen een buitenverblijf hebben gestaan van één van de Graven van Vlaanderen. Van het kasteel dat in hout zou zijn opgetrokken, is in elk geval niets meer terug te vinden. Tot omstreeks 1910 stond er binnen de wal een stenen gebouw dat dienst deed als 'jachthuis' als de adellijke families kwamen jagen. Zijn recreatief hoogtepunt kende het Hemelrijk kort na de Tweede Wereldoorlog. Er werd een openlucht zwembad uitgegraven op een terrein dat nu grenst aan de oostzijde van het bos. Het zwembad stond rechtstreeks in verbinding met de Letterbeek, die er moest voor zorgen dat het water permanent werd ververs. Het water van de Letterbeek was toen drinkbaar. In 1981 kocht de gemeente Sint-Lievens-Houtem het intussen verwaarloosde domein Hemelrijk. Het domein werd heringericht.

Natuurwandeling Vlierzele-Zonnegem - 10 km

1 KERK VLIERZELE / De oudste delen van de Fledericuskerk, het schip, het koor en de sacristie, dateren van 1780. De neogotische zijgevel en de toren stammen uit 1892. Binnenin is de laat-barokke preekstoel een echte blikvanger. Hij werd gebeiteld in eikenhout op het einde van de achttiende eeuw. Het hoogaltaar in zwart en wit stelt het huwelijk voor van Onze-Lieve-Vrouw met de Heilige Jozef. De twee zijaltaren zijn toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en de Heilige Fledericus. De geklasseerde orgelkast dateert van 1643. Deze stukken komen uit de Sint-Baafkathedraal van Gent. Een zeer zeldzaam kerkmeubel is de vijftiende-eeuwse, gotische doopvont in arduin. Het koperen deksel kwam er pas in 1831 bij. De heilige Fledericus wordt sinds mensenheugenis aanroepen tegen doofheid, hoofd- en oorziekten. De volkshelige zou rond 900 in Frankrijk geboren zijn en werd de eerste pastoor van Vlierzele. De volksverering in het landelijke dorp overleefde tot op heden: het historische houten beeld wordt nog altijd op de 2de zondag van juli door de straten van het dorp gedragen, gevolgd door een schare zingende gelovigen en een paar honderd ruiters en koetsen.

Lus Zonnegem - 5,9 km

2 WIJNGAARD KAMPENBERG / Jan Caudron uit de Vlierzeelse wijk Morelgem heeft hier een deel van zijn wijngaard liggen. De wijngaard is opgestart in 2004 met de aanplant van Pinot Gris. Nadien volgden Zweigelt (2005), Gamay (2011) en Pinot noir (2014): traditionele Europese wijnrassen.

In Sint-Lievens-Houtem maakt ook Marc Van Den Driessche mousserende wijn. Zijn wijngaard ligt in Sint-Lievens-Esse.

3 BERNARD KEMPSTRAAT / Dit hoogste punt van Zonnegem toont een weids uitzicht over de vruchtbare akkers. Bij helder weer zijn de torens van Gent zichtbaar. Ook de kerktorens van de omliggende gemeenten: Burst, Mere, Vlekkem, Helderghem liggen in het gezichtsveld.

4 HEIBOSSTRAAT - HEETSTRAAT / Alles wijst hier naar heide, Heibosstraat, Heet ... Tijdens de elfde en twaalfde eeuw nam de bevolking sterk toe, zodat er belangrijke nieuwe landontginningen moesten gebeuren om de bevolking te voeden. Vooral op de vruchtbare landbouwbodems werden akkers aangelegd. Rond deze akkerlanden bevonden zich de resterende bossen en de slechts periodisch - omwille van zeer natte bodems - toegankelijke gebieden. Op deze 'slechte' gronden liet men de dieren grazen. Door beweiding verarmde het resterende bos en werd het door de bevolking als heide benoemd alhoewel daar nooit heide gegroeid heeft (heide, nederhei, heiboschveld, heet ...). De beweiding verhinderde immers het opschieten van nieuwe struiken en bomen en bracht schade toe aan de bestaande bomen. Deze grote middeleeuwse ontginningsbeweging liet zich in de streek vooral voelen vanaf de twaalfde en dertiende eeuw en heeft de basisstructuur van het cultuurlandschap gevormd die bijna ongewijzigd is blijven bestaan.

5 HALLEWEG - PASTORIE ZONNEGEM / Het voormalige pastoredomein en het aanpalende natuurgebied langs de Smoorbeek, zijn sinds 2004 de uitvalsbasis van het Natuureducatief Centrum De Pastorie. Het NEC De Pastorie biedt natuureducatieve programma's aan voor het kleuter- en basisonderwijs en werkt elk jaar een fris, natuurrijk programma uit voor het ruime publiek. Het volledige domein van ca. 8 ha groot, omvat hakhoutbosjes, een hoogstamboomgaard, natte graslanden, een poel en een vlindertuin en wordt gekenmerkt door een rijke biodiversiteit.

6 ZONNEGEM / De naam Zonnegem heeft niets te maken met de zon, eerder met een beek. Want Zonne betekent beek zoals Zenne, Seine ... Zonnegem is het dorp bij de Smoorbeek. Vroeger was Zonnegem voor een groot deel eigendom van de abdij van Drongen. De vele vijvers in Zonnegem waren viskweekvijvers. De dienstdoende pastoor moest op regelmatige tijdstippen vis leveren aan de abdij, maar mocht toch twee vissen voor zichzelf houden. De meeste vijvers zijn nu verland en wat ervan overblijft, is natte zompige grond met typische moerasvegetatie. Om de wateroverlast te vermijden, werd in het kader van de ruilverkaveling een 'natuurlijke' overstroomingszone aangelegd. Het water wordt nu tegengehouden in de bossen en weiden voordat het de Gentsestraat kruist en rond de huizen werden dijkes en muurtjes gebouwd. Bij overvloedige regen kan deze kleine Smoorbeek immers veranderen in een kolkende waterstroom. Er zijn nog werken in uitvoering om dit gebied op te waarden: nu is de Smoorbeek nog vervuild door het in de wijk Morelgem geloosde afvalwater. Begin 2015 zijn de werken gestart om het afvalwater naar de waterzuiveringsinstallatie in Bambrugge (Erpe-Mere) te leiden.

7 PEPPERSTRAATJE / Geniet van de rust en de natuur in deze bosrijke omgeving. Het jonge bos is door de ruilverkaveling in 2014 aangeplant. Het is een essen-elzen bos van bijna 4 ha.

Voor lus Vlierzele, ga rechtdoor en volg verder de pijltjes. Wenst u de wandeling te beperken tot lus Zonnegem, ga dan schuin rechts.

Natuurwandeling Vlierzele-Zonnegem - 10 km

Deze natuurwandeling kan worden gesplitst in een noordelijke lus (lus Vlierzele genoemd, bijna 4,4 km) en een zuidelijke lus (lus Zonnegem genoemd, bijna 5,9 km). Ze loopt over 3,6 km verharde wegen, 4,2 km steenslagwegen en 2,3 km onverharde wegen. Draag aangepast schoeisel. Grote delen van de wandeling zijn autovrij. Hier en daar zijn enkele gevaarlijke oversteekplaatsen. Deze wandeling is niet toegankelijk voor buggy's of rolstoelen. Het startpunt voor beide lussen bevindt zich in Vlierzeledorp. Voor de lus Zonnegem is NEC De Pastorie, Halleweg 15, een bijkomende startplaats. Op beide plaatsen is er voldoende parkeergelegenheid.

De wandelpaden zijn in wijzerzin bewegwijzerd met dit symbool:

Lus Vlierzele - 4,4 km

Lus Zonnegem - 5,9 km

LEGENDE

- kerk
- wijngaard
- uitkijkpunt
- NEC de Pastorie
- parkeergelegenheid
- gevaarlijke oversteekplaats
- Mariagrot
- speeltuin
- kruis
- kapel
- splitsing lussen

Uitgiftedatum: juni 2015, herwerking oktober 2018
VU: Gemeente Sint-Lievens-Houtem

Voor meer info, melden problemen,
extra exemplaren: www.Sint-Lievens-Houtem.be

Kijk ook eens op www.vlm.be voor info over de
ruilverkaveling Sint-Lievens-Houtem

Wij danken u alvast om op de wandelpaden te blijven, geen afval achter te laten, geen schade aan te richten aan de aanplantingen, landbouwgewassen en eigendommen van omwonenden. Geniet ervan!